

DISCLAIMER

Onafhankelijke informatie is niet gratis. Het NTVG investeert veel geld om het hoge niveau van haar artikelen te waarborgen, door een proces van peer-review en redactievoering. Het NTVG kan alleen bestaan als er voldoende betaalde abonnementen zijn. Het is niet de bedoeling dat onze artikelen worden verspreid zonder betaling. Wij rekenen op uw medewerking.

Vrijheid van keuze

Wim Opstelten

In de gezondheidszorg moeten we vaak keuzes maken, dat geldt voor de individuele patiënt, maar ook voor beleidsmakers. Blijven we vaccineren met het bivalente HPV-vaccin, dat goede bescherming biedt tegen baarmoederhalskanker? Of grijpen we nu de kans om met een polyvalent vaccin ook in te zetten op de preventie van anogenitale wratten, met mogelijk iets minder protectie tegen cervixcarcinoom ([D4679](#), [D4684](#))? Onze overheid maakt binnenkort een keuze.

Een ander voorbeeld: recent Nederlands onderzoek heeft aangetoond dat 5-fluoro-uracilcrème bij actinische keratose superieur is aan andere behandelingen ([D4427](#)). Maar hoe groot is het risico op recidieven op langere termijn en – belangrijker – op maligne ontaarding? De onderzoeksresultaten bieden weliswaar een goede handreiking bij de therapiekeuze, maar laten de vraag onbeantwoord of deze veelvoorkomende huidaandoening überhaupt behandeld moet worden ([D4570](#)). De keuze is aan de patiënt, die daarover samen met zijn of haar arts moet beslissen.

Patiënten hebben recht op keuzevrijheid. Wanneer ze vrijwillig, goed geïnformeerd en doordacht hun prioriteiten stellen, dienen deze leidend te zijn bij de keuze van hun behandeling. Bij een relatief onschuldige huidaandoening lijkt dat een goed begaanbare weg. Maar wat als patiënten wilsbekwaam en weloverwogen een levensreddende behandeling weigeren of, sterker nog, kiezen om te stoppen met leven?

In dit nummer bespreken twee ethici het begrip 'autonomie' ([D4250](#)): mensen hebben keuzevrijheid ten aanzien van hun eigen leven, maar de grens van die keuzevrijheid ligt daar waar de vrijheid of het welzijn van anderen geschaad worden. Wanneer weegt echter het welzijn van de één zwaarder dan de autonome keuze van de ander? Kan de wanhoop die iemand de dood in drijft minder sterk zijn dan het daarmee toegebrachte verdriet?

Deze vragen vallen buiten de, zeer lezenswaardige, beschouwing van de auteurs en zijn ook lastig te beantwoorden. Het zijn afschuwelijke dilemma's waar we vaak geen raad mee weten. Hoewel het uiteraard geen voorwaarde kan zijn voor het recht op eigen vrije keuze, lijkt het me in ieder geval belangrijk om elkaar bij te staan bij zulke ingrijpende keuzes. Mensen leven niet alleen.

– w.opstelten@ntvg.nl